

ภาคผนวก ๓

การศึกษาวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐

หัวข้อและสาระสำคัญโดยสังเขปของงานศึกษาวิจัย (Research areas) ที่สำคัญและจำเป็นต้องดำเนินการในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ เพื่อสร้างองค์ความรู้ และกระบวนการเรียนรู้หนุนเสริมการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการปฏิบัติที่สำคัญ จำแนกตามยุทธศาสตร์การพัฒนาในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ มีดังนี้

๑ ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้

๑.๑ การศึกษาผลกระทบจากการขยายอายุการเกษียณเป็น ๖๕ ปี ในด้านเศรษฐกิจ สังคม และชีวิตความเป็นอยู่ รวมทั้งการศึกษาโครงสร้างอาชีพของผู้สูงอายุที่เปลี่ยนแปลงตามโครงสร้างเศรษฐกิจ ตลอดจนกลไกการบริหารจัดการที่เหมาะสมในบริบทสังคมไทย

๑.๒ การศึกษากรอบการลงทุนทางสังคมเชิงรุกในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ (KPI) อย่างมีบูรณาการ ด้วยการขับเคลื่อนแนวทางหลัก (Key Success Factor) ที่ผลตอบแทนทางสังคมสูงและจัดทำข้อเสนอแผนงาน โครงการการลงทุนทางสังคมที่มีการใช้ทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคมและทุนทางทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีคุณภาพ

๑.๓ การศึกษาประเภทของกิจกรรมในภาคการผลิตและบริการตามลำดับขั้นการพัฒนา ตั้งแต่กลุ่มที่ยังมีความจำเป็นต้องอาศัยความได้เปรียบจากการใช้แรงงานเป็นหลักและมูลค่าเพิ่มและการสร้างมูลค่าให้สินค้าและบริการมีน้อย กลุ่มที่มีการใช้องค์ความรู้มากขึ้น มีการแปรรูปการเกษตร มีตราสินค้าของกลุ่มอุตสาหกรรม รวมทั้งมีการวิจัยและพัฒนา และกลุ่มที่ใช้ความรู้และโอกาสในการผลิตสินค้าและบริการที่ต้องสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจให้เกิดขึ้นกับลูกค้า และให้มีการสะท้อนความต้องการกำลังคนในแต่ละกลุ่ม ตลอดจนทั้งแนวทางการพัฒนาและบริหารกำลังคนในแต่ละกลุ่ม

๑.๔ การศึกษาการลงทุนด้านสุขภาพที่มุ่งพัฒนาระบบสุขภาพอย่างครบวงจร ทั้งการส่งเสริมและป้องกันเป็นการเสริมสร้างสุขภาพให้แข็งแรง สามารถลดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานสูงขึ้น ส่งผลกระทบเชิงบวกต่อผลิตภาพแรงงาน

๒ ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมเป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ

๒.๑ การศึกษาเชื่อมโยงเครือข่ายการวิจัยองค์การภาคประชาสังคม ทั้งรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการที่มีความแตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่ ศึกษาถึงปัจจัยความสำเร็จที่จะทำให้ภาคประชาสังคมเข้มแข็ง กลไกการดำเนินงาน การบริหารจัดการองค์การภาคประชาสังคมและการเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย ตลอดจนการเก็บรวบรวมข้อมูลของภาคประชาสังคมอย่างเป็นระบบ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือระดับพื้นที่ในการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง

๓ ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน

๓.๑ การบริหารเศรษฐกิจส่วนรวม

(๑) การศึกษาพฤติกรรมกรรมการออมและการพัฒนาระบบการออมระยะยาว โดยให้ความสำคัญต่อปัจจัยที่มีผลต่อการออมของภาคเศรษฐกิจต่าง ๆ ทั้งทิศทางและขนาดของผลกระทบ เพื่อสามารถกำหนดแนวนโยบายในการส่งเสริมการออมได้อย่างเหมาะสม และศึกษาเรื่องระบบการออมระยะยาวของประเทศที่จะต้องเร่งให้ขยายขนาดและครอบคลุมประชาชนส่วนใหญ่ได้ โดยศึกษาระบบการออมที่มีอยู่ในปัจจุบันเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ และระบบการออมที่ต้องมีเพิ่มเติม โดยศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินการของต่างประเทศ ผลกระทบ และความเสถียรระยะสั้นและระยะยาว

(๒) การศึกษาระบบการเงินระดับฐานราก เพื่อวางระบบที่ช่วยเสริมบริการของระบบการเงินเชิงพาณิชย์ เพื่อกำหนดรูปแบบและกฎระเบียบในการดำเนินงานที่เหมาะสมกับเงื่อนไขและโครงสร้างสังคมไทย โครงสร้างภาคการเงินของประเทศ รวมทั้งการคุ้มครองผู้บริโภค

๓.๒ การปรับโครงสร้างการผลิตให้ผลิตภาพการผลิตและคุณค่าของสินค้าและบริการ บนฐานความรู้และความเป็นไทย

(๑) การปรับโครงสร้างภาคเกษตร

(๑.๑) การศึกษาวิจัยโอกาสและความเป็นไปได้ในการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรและการเพิ่มผลิตภาพการผลิต (Productivity) ในกลุ่มสินค้าสร้างรายได้หลักจากการส่งออก โดยเฉพาะสินค้าที่ส่งออกในรูปแบบวัตถุดิบแปรรูปเบื้องต้นจำนวนมากซึ่งมีมูลค่าเพิ่มน้อย ทำให้ประเทศไทยเสียโอกาสให้ต่างประเทศ อาทิ ยางพารา ข้าว มันสำปะหลัง อ้อย เพื่อผลักดันผลการวิจัยให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

(๑.๒) การศึกษาวิจัยการบริหารจัดการหลังการเก็บเกี่ยวผลิตผลการเกษตร ในกลุ่มสินค้าที่มีการเน่าเสียง่ายและมีปัญหาโรคตกต่ำเป็นประจำทุกปี ทำให้ภาครัฐต้องเข้าไปแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าโดยการแทรกแซงราคาอย่างต่อเนื่อง อาทิ ผลไม้ (ลำไย ทูเรียน เงาะ ลิ้นจี่ มังคุด) ผัก (กระเทียม หอมแดง หอมหัวใหญ่) เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาได้ในระยะยาว

(๑.๓) การศึกษาวิจัยแนวทางการบริหารจัดการสินค้าเกษตรของไทยที่มีศักยภาพทางการตลาดจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรผู้สูงอายุและการตระหนักเรื่องสุขอนามัยของผู้บริโภค อาทิ พืชสมุนไพร สินค้าเกษตรอินทรีย์ พืชพลังงาน ซึ่งการสนับสนุนของภาครัฐที่ผ่านมายังอยู่ในวงจำกัดและไม่แพร่หลาย ทำให้เสียโอกาสในการพัฒนา

(๑.๔) การศึกษาวิจัยความต้องการของตลาดในการรองรับสินค้าเกษตรในกลุ่มต่างๆ ที่มีการเพิ่มมูลค่าและมีศักยภาพในด้านการตลาด เพื่อให้สามารถวางตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ด้านการตลาดที่เชื่อมโยงกับด้านการผลิตที่ภาครัฐมีการส่งเสริมและสนับสนุน

(๒) การปรับโครงสร้างอุตสาหกรรม

(๒.๑) การศึกษาวิจัยในเชิงลึกเพื่อให้มีการลงทุนในการสร้าง พัฒนา และขับเคลื่อนอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพสูง (Potential industries) และอุตสาหกรรมใหม่ (New-wave industries) โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องด้านชีวภาพ (Bio-based Industries) ทั้งนี้ จะต้องศึกษาวิจัยเพื่อให้สามารถระบุถึงระดับกลุ่มอุตสาหกรรมย่อย (Segment of industries) และระดับสินค้า (Products) ที่จะมุ่งเน้นให้มีการสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value creation) ให้เกิดขึ้นตลอดห่วงโซ่มูลค่า (Value chains) รวมทั้งสร้างความเชื่อมโยงกับภาคบริการให้เป็นที่ไปในทิศทางที่สนับสนุนซึ่งกันและกัน

(๒.๒) การวิจัยเพื่อพัฒนาและประยุกต์นวัตกรรมทางเทคโนโลยีที่สำคัญ ๘ สาขานำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาอุตสาหกรรม เทคโนโลยี ๘ สาขา ได้แก่ การผลิตขั้นสูง อิเล็กทรอนิกส์-ยานยนต์ นวัตกรรมวัสดุ ระบบฝังตัว เชื้อเพลิงชีวภาพ ระบบเซลล์แสงอาทิตย์ ไบโอบลาสติก (Bio-Plastics) และผลิตภัณฑ์ที่ใช้ยางพาราเป็นวัตถุดิบ โดยมุ่งเน้นด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยี

ศึกษารูปแบบ/แนวทางการใช้กลไกตลาด (Market Mechanism) ควบคู่ไปกับกลไก/มาตรการของภาครัฐ (Government mechanisms/measures) ที่เป็นผลให้การบริหารจัดการเทคโนโลยีสามารถสร้างประโยชน์ได้ในเชิงพาณิชย์

(๓) การปรับโครงสร้างภาคบริการ

(๓.๑) การศึกษาประสิทธิภาพการผลิตภาคบริการของประเทศไทย (Productivity in the Thai Services Sector) โดยให้ความสำคัญต่อปัจจัยหลักที่เป็นตัวกำหนดประสิทธิภาพการผลิต และการเพิ่มมูลค่าผลผลิตสาขาบริการโดยใช้ความรู้/เทคโนโลยี/นวัตกรรมและทักษะความชำนาญ ซึ่งจะได้มีการสำรวจสาขาบริการสำคัญและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวัดประสิทธิภาพการผลิตทั้งในรูปของผลผลิตของสาขาบริการและที่มาของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจจากสาขาบริการที่มีการใช้เทคโนโลยีระดับสูงด้วย ตลอดจนมีฐานข้อมูลด้านการปรับโครงสร้างการผลิตและบริการของประเทศที่สนับสนุนการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับสาขาบริการเพื่อสนับสนุนการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระดับประเทศ รายสาขา และระดับธุรกิจได้

(๓.๒) การวิจัยตลาดการท่องเที่ยวในเชิงลึกเพื่อให้สามารถเชื่อมโยงระหว่างตลาด (Market segmentation) กับรสนิยมและความต้องการสินค้า (Product) และบริการ/อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง (Related services and incentives) ภายใต้แนวคิดของการพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีส่วนในการกระตุ้นและสร้างความเชื่อมโยงกับภาคการผลิตและบริการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นรูปแบบหนึ่งของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable tourism development) โดยที่การพัฒนาในรูปแบบนี้จำเป็นต้องมีข้อมูลด้านการตลาดที่มาจากการวิจัยในเชิงลึกเพื่อให้ได้ทราบถึงพลวัตรของความต้องการ/ความคาดหวังของนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่ม (Traveler segment) ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วัฒนธรรมของภูมิภาคและความเป็นไทย ในบริบทที่เน้นให้ความสำคัญต่อนักท่องเที่ยวคุณภาพและมีการพัฒนาสินค้าและบริการอย่างเป็นระบบครบวงจร

(๓.๓) การศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของภาคบริการใหม่ที่มีศักยภาพตลอดทั้งห่วงโซ่มูลค่า (Value chain) อาทิ ธุรกิจบริการด้านการศึกษา บริการสุขภาพและสปา ธุรกิจก่อสร้าง และซ่อมเรือ/ต่อเรือไทย

(๔) การค้าและการลงทุน

(๔.๑) การศึกษาในเชิงลึกถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อบรรยากาศการลงทุน (Investment Climate) ในเชิงบวกของประเทศ ศึกษาต่อยอดจากการสำรวจ ประสิทธิภาพการผลิตและบรรยากาศการลงทุนในปี ๒๕๔๗-๒๕๔๘ (PICS) ในเชิงลึกและลงรายละเอียดถึงปัจจัยที่เป็นสาเหตุหลัก และมีผลกระทบต่อโครงสร้างบรรยากาศการลงทุนที่ดีและการกระตุ้นให้มีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกฎ ระเบียบและการกำกับดูแล รวมทั้งการให้บริการของภาครัฐ เพื่อให้มีการกำหนดนโยบายที่เหมาะสมเพื่อมุ่งแก้ไขอุปสรรคในระดับรากฐานของปัญหา รวมทั้งให้มีการปรับปรุงกฎ ระเบียบและการกำกับดูแลและอุปสรรคดังกล่าวด้วย ซึ่งจะทำให้การดำเนินการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจทั้งในระดับภาพรวม (Macro)/ระดับสาขา (Sector)/และระดับอุตสาหกรรม (Industry) ส่งผลกระทบต่อทั้งผลการดำเนินงานทางเศรษฐกิจทั้งในด้านการแข่งขันในต่างประเทศและเศรษฐกิจภายในประเทศควบคู่กันไป ซึ่งจะมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศอีกด้วย

(๔.๒) การศึกษาในเชิงลึกเพื่อกำหนด/ปรับปรุงมาตรการการส่งเสริมการลงทุนทั้งที่อยู่ในรูปสิทธิประโยชน์ด้านภาษีอากรและสิทธิประโยชน์ที่ไม่ใช่ภาษีอากร (Tax-based incentives and non-tax incentives) เพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศรวมทั้งสนับสนุนนักลงทุนไทยไปลงทุนในต่างประเทศ โดยมุ่งศึกษาเพื่อกำหนดมาตรการส่งเสริมการลงทุนเฉพาะสาขาที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์และแนวทางการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งต้องครอบคลุมและผสมผสานกันทั้งมาตรการ/สิทธิประโยชน์ด้านภาษีอากรและที่ไม่ใช่ภาษีอากร เพื่อดึงดูดการลงทุนตรงจากภายนอก (FDI) รวมทั้งการสนับสนุนนักลงทุนไทยไปลงทุนในต่างประเทศ จำเป็นต้องมีการศึกษาเชิงลึกเพื่อกำหนดมาตรการที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อการส่งเสริมการลงทุนอย่างแท้จริง ทั้งนี้ จะต้องมีการศึกษาถึงการปรับปรุงกลไกและรูปแบบในการบริหารจัดการที่มีความคล่องตัวทั้งในส่วนของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อให้การบริหารจัดการในเชิงรุกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๓ ปัจจัยสนับสนุนการบริหารเศรษฐกิจส่วนรวมอย่างมีประสิทธิภาพและสนับสนุนการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและการลงทุน

(๑) ด้านโครงสร้างพื้นฐานและบริการโลจิสติกส์

(๑.๑) การศึกษาและสำรวจการเคลื่อนย้ายสินค้าเต็มรูปแบบทั่วประเทศ เป็นการต่อยอดโครงการนำร่อง Commodity Flow ระยะที่ ๑ ซึ่งเป็นการศึกษาเพื่อออกแบบระบบการเก็บข้อมูลการเคลื่อนไหวของสินค้า ซึ่งได้ดำเนินการแล้วเสร็จเมื่อเดือนกันยายน ๒๕๔๘ โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ (สศช.)

(๑.๒) การศึกษาและจัดทำข้อมูลต้นทุนโลจิสติกส์ต่อ GDP ซึ่งเดิมได้ดำเนินการโดย สพศ./สศช. และสิ้นสุดโครงการแล้วเมื่อเดือนกันยายน ๒๕๔๘ ทั้งนี้ในขั้นตอนต่อไปควรเร่งดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาข้อมูลที่มีอยู่ และจัดเก็บข้อมูลเพิ่มเติมให้ครอบคลุมค่านิยาม และคุ่มรวมโลจิสติกส์เพื่อให้สะท้อนภาพต้นทุนและมูลค่าเพิ่มที่แท้จริงของอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ได้ถูกต้องและสมเหตุสมผลมากขึ้น และเพื่อให้มีข้อมูลครบถ้วนตาม คุ่มรวมของกิจกรรมโลจิสติกส์ที่ได้มาตรฐานสากล และสร้างมาตรฐานในการคำนวณต้นทุนโลจิสติกส์สำหรับประเทศไทยที่มีความละเอียดและถูกต้องแม่นยำมากขึ้น รวมทั้งศึกษาและคำนวณต้นทุนโลจิสติกส์ที่ลงลึกในแต่ละภาคการผลิต

(๑.๓) การประเมินผลการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ไทย เพื่อพัฒนาชุดของดัชนีชี้วัด (Key Performances Indicators: KPI) การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของประเทศในภาพรวม และเพื่อสำรวจสถานภาพและพัฒนาระบบข้อมูลด้านโลจิสติกส์ รวมทั้งแนวทางการจัดเก็บข้อมูลที่ใช้ในการกำหนดและพัฒนา KPI เพื่อให้สามารถใช้ KPI การพัฒนาระบบโลจิสติกส์เป็นเครื่องมือในการวัดสถานภาพความก้าวหน้า และระดับการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของประเทศได้อย่างต่อเนื่องต่อไป และเพื่อติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของประเทศ โดยใช้ระบบดัชนีชี้วัดที่พัฒนาขึ้นมา

(๑.๔) การศึกษาเพื่อพัฒนาธุรกิจผู้ให้บริการโลจิสติกส์ (LSPs) โดยพิจารณา แนวโน้มพัฒนาการของการค้าระหว่างประเทศ สถานการณ์เศรษฐกิจและธุรกิจของภูมิภาค แนวโน้มการ รวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ และเงื่อนไขภายในประเทศ เป็นต้น ที่ส่งผลกระทบต่อโอกาสและภัยคุกคามของ ธุรกิจผู้ให้บริการด้านโลจิสติกส์ (LSPs) ซึ่งจากการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศพบว่า แนวโน้ม การเจริญเติบโตของ LSPs ประมาณ ๓-๔ เท่าของ GDP เห็นว่าเป็นโอกาสอันดีในการสร้างมูลค่าเพิ่มจาก LSPs ทั้งนี้ จำเป็นต้องหาแนวทางผลักดันของภาครัฐและภาคเอกชนในการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ และ แนวทางป้องกันภัยคุกคาม อันเนื่องมาจากปัจจัยที่มีอิทธิพลเปลี่ยนแปลงไป

(๑.๕) การศึกษาเพื่อสนับสนุนการพัฒนาระบบเชื่อมโยงเครือข่ายข้อมูลภาครัฐ และโลจิสติกส์เพื่อการนำเข้าส่งออก (Thailand Single Window e-Logistics) โดยศึกษาทบทวนระบบ ขั้นตอนและเอกสารเกี่ยวกับการนำเข้า-ส่งออกในปัจจุบันทั้งหมด (System Review) และกำหนดมาตรฐาน รายการข้อมูลและแบบฟอร์มเอกสารเพื่อการนำเข้า-ส่งออกที่มีการลดรูป ลดความซ้ำซ้อนและใช้มาตรฐาน ร่วม (Simplification, Harmonization และ Standardization) ซึ่งจะเป็ข้อมูลพื้นฐานด้าน โลจิสติกส์เพื่อการนำเข้าส่งออก และพัฒนาไปสู่ e-Logistics

(๑.๖) การศึกษาเพื่อสนับสนุนการพัฒนาเครือข่ายโลจิสติกส์เชื่อมโยงกับ ต่างประเทศ เช่น การศึกษาโอกาส คู่ทางการวางระบบเชื่อมโยงด้านโลจิสติกส์ ทั้งที่มีอยู่ในประเทศ และ เครือข่ายในต่างประเทศ รวมทั้งวางแผนเพื่อขยายเครือข่ายไปยังประเทศเพื่อนบ้าน อินเดีย และจีน ซึ่ง ปัจจุบันมีงานศึกษาบางชิ้นกำลังดำเนินการ โดย สกว.

(๑.๗) การศึกษาวิจัยและส่งเสริมให้มีการนำเอาเทคโนโลยีใหม่มาประยุกต์ใช้ในการ บริหารจัดการระบบโลจิสติกส์ เช่น RFID Intelligent Packaging และรถกึ่งพ่วงแบบพิเศษ B-Double เป็นต้น

(๒) ด้านพลังงาน

(๒.๑) การพัฒนาพลังงานนิวเคลียร์เพื่อการผลิตไฟฟ้า เพื่อหาแนวทางในการพัฒนา พลังงานทางเลือกอื่นๆ มาทดแทนการใช้ก๊าซธรรมชาติ เช่น การพัฒนาแหล่งน้ำ แสงอาทิตย์ ลม ความร้อน ได้พิภพ พลังลม แต่การดำเนินการยังมีปัญหาอุปสรรคต่างๆ และขีดจำกัดในการพัฒนา และเมื่อพิจารณาถึง เชื้อเพลิงอื่นๆ เช่น น้ำมัน ถ่านหิน ซึ่งภายในประเทศมีไม่พอเพียง จำเป็นจะต้องสั่งซื้อจากต่างประเทศซึ่งมี ราคาแพงและเปลี่ยนแปลงตามสภาวะตลาดโลก ดังนั้น พลังงานจากนิวเคลียร์เป็นทางเลือกทางหนึ่งสำหรับ ประเทศไทยในอนาคต เนื่องจากค่าเชื้อเพลิงมีราคาถูก ทำให้ต้นทุนการผลิตไฟฟ้าต่ำ อย่างไรก็ตาม จะต้อง ได้รับการยอมรับจากประชาชน และมีมาตรการด้านความปลอดภัยอย่างเข้มงวด มีการตรวจสอบอุปกรณ์

และระบบต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อมิให้มีการรั่วไหลและเป็นอันตรายต่อสภาพแวดล้อมและประชาชนในบริเวณโรงไฟฟ้า นอกจากนี้ต้องมีวิธีจัดการกากกัมมันตภาพรังสีที่ถูกต้องอีกด้วย

(๒.๒) การศึกษาพัฒนาประสิทธิภาพเซลล์แสงอาทิตย์ เพื่อให้มีความคุ้มค่าในการใช้งาน ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพในการเก็บพลังงานได้นานขึ้น และมีความเหมาะสมกับภูมิอากาศร้อนชื้นของประเทศไทย ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อประชาชนที่อยู่ในท้องที่ห่างไกลและไม่มีไฟฟ้าใช้ ประหยัดต้นทุนในการวางระบบสายส่งไฟฟ้าและลดการนำเข้าพลังงานจากต่างประเทศ รวมทั้งลดมลภาวะเนื่องจากพลังงานจากแสงอาทิตย์เป็นพลังงานที่สะอาดและมีความยั่งยืน

(๒.๓) การศึกษาตลาดของไบโอดีเซลทั้งด้านอุปสงค์และอุปทาน เพื่อกำหนดเป็นเป้าหมายการผลิตวัตถุดิบโดยละเอียด ทั้งด้านปริมาณ และพื้นที่เพาะปลูก โดยสามารถประมาณให้เพียงพอต่อความต้องการในการผลิตเพื่อน้ำมัน ไม่เกิดความขาดแคลน หรือในทางกลับกันไม่เกิดภาวะล้นตลาด และไม่บิดเบือนการเพาะปลูกเพื่อการอื่นเดิมเนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่มีพื้นที่เพาะปลูกจำกัด และสินค้าเกษตรหลายชนิดเป็นการผลิตเพื่อการส่งออก และการบริโภคในประเทศ ในลักษณะอื่นๆ ที่ไม่ใช่การผลิตเพื่อทดแทนน้ำมันอยู่แล้ว

๔ ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบความหลากหลายทางชีวภาพและ การสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรสิ่งแวดล้อม

๔.๑ การพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น

(๑) การศึกษาเพื่อวางระบบการจัดทำอนุกรมวิธานความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทยให้ครบถ้วนสมบูรณ์ ทำการศึกษาวิจัยร่วมกับชุมชนท้องถิ่นและนักพฤกษศาสตร์พื้นบ้าน เพื่อประเมินศักยภาพความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า พื้นที่ชุ่มน้ำ และระบบนิเวศ จัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น และความหลากหลายของชนิดพันธุ์ พันธุกรรม รวมทั้งศึกษารวบรวมชนิดพันธุ์ที่หายาก ใกล้สูญพันธุ์ และพันธุกรรมพืชท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การพัฒนาสายพันธุ์ที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้ ความสำคัญของงานวิจัยคือ เพื่อสร้างพื้นฐานสำหรับการพัฒนาระบบการบริหารจัดการพร้อมไปกับการพัฒนาศักยภาพของชุมชนท้องถิ่น ในการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งเพื่อคุ้มครองสิทธิชุมชนและผลประโยชน์ของประเทศจากการแข่งขันทรัพยากรพันธุกรรม

(๒) การศึกษาวิจัยเพื่อเชื่อมต่อภูมิปัญญาท้องถิ่นกับองค์ความรู้ใหม่ เช่น การพัฒนาสมุนไพร การแพทย์แผนไทย การพัฒนาองค์ความรู้ในการทำเกษตรอินทรีย์ การศึกษาวิจัยระบบนิเวศเกษตร และระบบนิเวศดิน จุลินทรีย์ การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ ทั้งนี้ ความสำคัญของงานวิจัยคือ เพื่อสร้างคุณค่าจากทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพ ที่เชื่อมต่อภูมิปัญญาท้องถิ่นกับองค์ความรู้สมัยใหม่

๔.๒ การสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากร

(๑) การศึกษาวิจัยเพื่อติดตามการเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศและผลกระทบจากการพัฒนา เช่น ระบบนิเวศชายฝั่ง ระบบนิเวศลุ่มน้ำ ระบบนิเวศและพื้นที่เปราะบาง เป็นแหล่งความหลากหลายทางชีวภาพ

(๒) การศึกษาวิจัยเพื่อวางระบบการจำแนกประเภทพื้นที่คุ้มครองและพื้นที่อนุรักษ์ให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริง รวมทั้งศึกษาแนวทางการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่อนุรักษ์อย่างยั่งยืน เช่น การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การจัดการป่าชายเลนชุมชน การจัดการป่าต้นน้ำ

(๓) การศึกษาวิจัย และสำรวจเพื่อการพัฒนาทรัพยากรแร่ในอนาคต โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ สังคม และความจำเป็นของคนรุ่นต่อไป รวมทั้งการศึกษาแนวทางการภาวะมลพิษจากเหมืองแร่ที่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย และชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน สนับสนุนการศึกษาวิจัยร่วมระหว่างผู้รู้ในชุมชน นักพัฒนา และนักวิชาการ เพื่อยกระดับความเข้มแข็งของชุมชนให้สามารถจัดการทรัพยากรในท้องถิ่นของตนเองได้

(๔) บทบาทของชุมชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระบบลุ่มน้ำ โดยการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งมีกว่า ๘๐๐ ภูมิปัญญาในการบริหารจัดการลุ่มน้ำ ทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ และท้ายน้ำ ผู้ระบบความรู้สากลที่สามารถเรียนรู้และนำไปต่อยอด ประยุกต์ใช้กับลุ่มน้ำต่างๆ ที่ยังขาดระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ในการบริหารจัดการทรัพยากรลุ่มน้ำควรมีการนำระบบ IT และภูมิสารสนเทศเข้าประยุกต์ใช้ด้วย เพื่อความถูกต้อง สมบูรณ์และสามารถสร้างแบบจำลองในสถานะต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ในการวางแผนบริหารจัดการ

(๕) การพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการน้ำชลประทานการถ่ายโอนงานที่เดิมอยู่ในความรับผิดชอบของภาครัฐ ไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน ยังขาดองค์ความรู้ในการบริหารจัดการ การบำรุงรักษาระบบ อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการทำให้เกิดความสูญเสีย และการกระจายน้ำไปสู่กลุ่มผู้ใช้ไม่มีประสิทธิภาพ ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมด้านกระบวนการมีส่วนร่วมในส่วนที่ยังขาดความชัดเจน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ และเพิ่มมูลค่าน้ำ

๔.๓ การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและการพัฒนาที่ยั่งยืน

(๑) ศึกษาพัฒนาแนวทางการตลาดเพื่อส่งเสริมเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ อุตสาหกรรม และเกษตรกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ประเมินผลนโยบายและผลการดำเนินงานการจัดซื้อสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของภาครัฐที่ผ่านมา เพื่อปรับแนวทางและพัฒนาความหลากหลายของสินค้า เผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้อง พัฒนาศูนย์ข้อมูลด้านผลิตภัณฑ์หลากหลายและเตรียมความพร้อมของระบบให้การรับรองผลิตภัณฑ์ รวมถึง กำหนดมาตรการสนับสนุนแก่ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมโดยการให้สิทธิประโยชน์ทางด้านราคา รวมทั้งสร้างมาตรการจูงใจแก่หน่วยงานและบุคลากรผู้เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้าง

(๒) ศึกษาแนวทางและมาตรการส่งเสริมธุรกิจรีไซเคิลขยะมูลฝอย เพื่อให้มีการสนับสนุนธุรกิจรีไซเคิลให้มากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นในลักษณะกลุ่มผู้คัดแยกวัสดุมีค่า กลุ่มพ่อค้าคนกลางรับซื้อวัสดุมีค่า และกลุ่มโรงงานอุตสาหกรรมที่เป็นผู้แปรรูปวัสดุเหลือใช้หรือขยะไปเป็นวัตถุดิบในการผลิตสินค้าต่อไป จำเป็นต้องมีการศึกษาแนวทางและมาตรการส่งเสริมธุรกิจรีไซเคิลขยะมูลฝอย เพื่อลดปัญหาการจัดการขยะมูลฝอย ซึ่งการศึกษาจะครอบคลุมถึงอุปสรรคและข้อจำกัดในการดำเนินธุรกิจ รวมทั้งข้อเสนอเชิงนโยบายและแนวทางการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนธุรกิจรีไซเคิลด้วย

(๓) ศึกษาแนวทางการใช้เครื่องมือทางการเงินและการคลังส่งเสริมการผลิตและบริการที่สะอาด ศึกษาความเป็นไปได้และแนวทางการใช้เครื่องมือทางการเงินและการคลัง เพื่อสนับสนุนให้ผู้ประกอบการใช้เทคโนโลยีและกระบวนการผลิตที่สะอาด เพื่อประหยัดการใช้ทรัพยากร ภูมิใจให้ประชาชนลดและคัดแยกขยะ หรือจัดเก็บภาษีสิ่งแวดล้อมกับสินค้าที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม หรือจัดเก็บภาษีในพื้นที่พิเศษหรือพื้นที่ท่องเที่ยวที่สำคัญเพื่อจัดสรรมาใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น เป็นต้น

๕ ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ

๕.๑ การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ เพื่อให้มีการปรับระบบบริหารจัดการภาครัฐให้สอดคล้องหลักธรรมาภิบาล จำเป็นต้องทำการศึกษาวิจัยในเชิงลึก ทั้งในด้านการเสริมสร้างและยกระดับธรรมาภิบาลในระบบราชการไทย การปรับกฎหมายและระเบียบราชการเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจในสังคม การศึกษาวิจัยระบบการจัดสรรทรัพยากรที่ช่วยเสริมความเข้มแข็งของภาคการพัฒนาในระดับพื้นที่/จังหวัด/ท้องถิ่น การปรับปรุงบทบาท ภารกิจ หน้าที่ ระบบงาน และขนาดหน่วยงานภาครัฐ รวมทั้งการวิจัยความคุ้มค่าในการปฏิบัติการกิจการภาครัฐ และการสร้างระบบจัดการความรู้ในองค์กร และ e-Government

๕.๒ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคประชาชนให้เข้าร่วมในการบริหารจัดการประเทศ การติดตามประเมินผลบทบาทการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการบริหารจัดการประเทศ อาทิ การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมกำหนดนโยบายในแผนงาน โครงการของภาครัฐ

๕.๓ การเสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตย เพื่อให้มีขบวนการเสริมสร้างและพัฒนาประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในทุกภาคส่วนและทุกระดับของสังคม มีประเด็นที่จำเป็นต้องศึกษาวิจัยในเชิงลึก ๒ ด้าน คือ ๑) การศึกษาบทบาทผู้นำทางสังคมที่มีผลต่อการพัฒนาประชาธิปไตยและหลักธรรมาภิบาล และ ๒) การวิจัยแนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตยกับการดำเนินวิถีชีวิตของชุมชน

สังคมไทย อาทิ การปลูกฝังวัฒนธรรมประชาธิปไตยกับการศึกษา การผลักดันวัฒนธรรมประชาธิปไตยมาใช้ในวิถีชีวิตประจำวัน

๕.๔ การกระจายอำนาจและการพัฒนาพื้นที่ ควรมีการศึกษาวิจัยสร้างองค์ความรู้ในเรื่องสำคัญๆ อาทิ

(๑) การศึกษาบทบาทนปรับบทบาทภารกิจของส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นอย่างเหมาะสมเกื้อกูลกัน มุ่งให้สามารถดำเนินภารกิจภายใต้หน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจนไม่ซ้ำซ้อน สนับสนุนเชื่อมโยงกัน รวมทั้งศึกษาหาแนวทางรูปแบบการจัดการการใช้ทรัพยากรร่วมกัน และการเพิ่มขีดความสามารถการบริหารจัดการเพื่อการบริหารขับเคลื่อนการพัฒนาท้องถิ่นและชุมชน

(๒) การพัฒนาขีดความสามารถด้านการเงิน การคลังและการบริหารจัดการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถรับผิดชอบดำเนินภารกิจที่ได้รับถ่ายโอนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยจำเป็นต้องมีการดำเนินการวิจัยใน ๒ ประเด็นสำคัญ ดังนี้ ๑) การจัดสรรรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละระดับอย่างสอดคล้องกับภารกิจ และความต้องการค่าใช้จ่ายในการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มุ่งให้สามารถกำหนดหลักเกณฑ์การจัดสรรรายได้ที่เป็นธรรม เท่าเทียมระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่สอดคล้องกับขนาด รูปแบบ ภารกิจหน้าที่การให้บริการขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ทราบถึงขนาดรายจ่ายที่จำเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละระดับสามารถจัดสรรรายได้ให้สอดคล้องกับภารกิจอย่างแท้จริง และ ๒) การศึกษารูปแบบ ทางเลือกและมาตรการการเพิ่มขีดความสามารถองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการพัฒนาจัดเก็บรายได้ของตนเอง มุ่งให้สามารถนำรูปแบบ แนวทางและมาตรการที่มีอยู่เดิมมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างทางเลือกใหม่ๆ ในการขยายฐานรายได้ และการใช้ระบบจัดเก็บค่าบริการ เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถพึ่งพาตนเองได้ในระยะยาว

(๓) การติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์และผลกระทบการดำเนินนโยบายการกระจายอำนาจ ควบคู่กับการพัฒนาองค์ความรู้และข้อเสนอเชิงนโยบายส่งเสริมการกระจายอำนาจ มุ่งให้มีการติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์และผลกระทบของการดำเนินนโยบายการกระจายอำนาจ โดยมีดัชนีชี้วัดที่ชัดเจนและการมีส่วนร่วมของประชาชนและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการเสริมสร้างและเผยแพร่องค์ความรู้การกระจายอำนาจ รูปธรรมจากการดำเนินงานในพื้นที่ ตลอดจนการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายที่ส่งเสริมกระบวนการกระจายอำนาจให้สัมฤทธิ์ผล

(๔) การศึกษาแนวโน้มและผลกระทบของการขยายตัวของเมืองและระบบชุมชนในระดับประเทศ ภาคและพื้นที่เมืองศูนย์กลางความเจริญในภูมิภาค มุ่งเน้นการศึกษาสถานการณ์และแนวโน้ม

การเปลี่ยนแปลงระดับความเป็นเมือง ตลอดจนรูปแบบกระบวนการสู่ความเป็นเมืองและทิศทางการขยายตัวที่ชัดเจน สามารถกำกับผลกระทบการขยายตัวของเมืองและระบบชุมชนต่อการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์พื้นที่ และด้านสังคมคุณภาพชีวิต ด้านสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งด้านเศรษฐกิจและระบบการผลิตสาขาต่างๆ โดยศึกษาทั้งในระดับภาพรวมของประเทศ ระดับภาค และพื้นที่เมืองศูนย์กลางความเจริญในภูมิภาคของประเทศ

(๕) **การจัดทำและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาเชิงพื้นที่ของประเทศ (National Spatial Development Framework)** มุ่งศึกษาชี้แนะรูปแบบการพัฒนาพื้นที่ในระดับประเทศ ภาค กลุ่มจังหวัด เพื่อกำหนดการใช้ประโยชน์พื้นที่หลักระดับภาค/และอนุภาค ควบคู่กับการพัฒนาระบบและศักยภาพชุมชนสำคัญ ๆ ให้มีบทบาทสอดคล้องกับศักยภาพและสภาพภูมิสังคม มีการวิเคราะห์การผลิตสาขาและกลุ่มสินค้าและบริการที่มีศักยภาพในพื้นที่ต่างๆ รวมทั้งการชี้แนะการพัฒนาระบบ โครงข่าย โครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ที่เชื่อมโยงพื้นที่และชุมชนระดับต่างๆ อย่างเหมาะสม ตลอดจนมาตรการเสริมด้านการบริหารจัดการเพื่อผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนในทางปฏิบัติ อันจะช่วยเสริมสร้างให้เกิดความเชื่อมโยงการพัฒนาพื้นที่ชนบทและเมืองอย่างเกื้อกูล และสนับสนุนการพัฒนาประเทศสู่ สังคมที่มีความสุขอย่างยั่งยืน”

(๖) **การวางยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองและระบบชุมชนเมืองอย่างยั่งยืนในพื้นที่ศูนย์กลางเศรษฐกิจหลักของประเทศ (บริเวณชายฝั่งทะเลอ่าวไทยตอนบน)** มุ่งเน้นการศึกษาวางยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองในพื้นที่ที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจสูงบริเวณชายฝั่งทะเลอ่าวไทยตอนบน ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ กทม. และปริมณฑล เชื่อมต่อพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกและพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันตกให้เป็น กลุ่มเมือง/มหานครที่น่าอยู่ เป็นต้นแบบของเมืองที่มีคุณภาพของประเทศเป็นฐานการกระจายความเจริญและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันได้อย่างสมดุลและยั่งยืน

(๗) **การศึกษารูปแบบ ระบบและกลไกการบริหารจัดการขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่ชุมชนที่เชื่อมโยงชุมชนท้องถิ่นกับภูมิภาคและส่วนกลาง** มุ่งเน้นการศึกษากลไกและระบบการบริหารจัดการและประสานขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่ชุมชน ที่เริ่มจากกระบวนการแผนชุมชนเชื่อมโยงกับแผนท้องถิ่นและแผนพื้นที่ในระดับจังหวัด กลุ่มจังหวัด ภาคและประเทศ ตลอดจนศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการเสริมหนุนให้เกิดการบูรณาการการพัฒนา และการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนให้มีส่วนร่วมในการดำเนินการในระดับพื้นที่และชุมชนอย่างแท้จริง

๕.๕ การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติและติดตามประเมินผล เพื่อให้การพัฒนา ระบบติดตามประเมินผลและสร้างดัชนีชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนาทุกระดับ จำเป็นต้องมีการศึกษา

วิจัยใน ๒ ประเด็นหลัก ได้แก่ ๑) การติดตามประเมินผลสำเร็จการพัฒนาตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ และแผนการบริหารราชการแผ่นดิน โดยใช้ดัชนีชี้วัดผลกระทบการพัฒนา และ ๒) การพัฒนาระบบข้อมูลและระบบบริหารจัดการสถิติเพื่อการวางแผนและติดตามประเมินผลในทุกกระทรวง ทบวง กรม

